

Protocol Samenwerking met andere partijen

Besluit:

Het Landelijk Bestuur vraagt de leden in te stemmen met het protocol samenwerking met andere partijen.

Inleiding

Het ledencongres van de Christenunie heeft in 2023 de motie voor verantwoorde samenwerking met andere partijen aangenomen.

In de motie wordt het Landelijk Bestuur gevraagd om de volgende actie uit te voeren:

“Een protocol op te stellen en daarin ten minste op te nemen:

- wat als een onoverbrugbare lokale, regionale, provinciale en landelijke samenwerking moet worden beschouwd;
- dat het partij-, Unie- of lokale afdelingsbestuur in gesprek moet gaan met de lokale, regionale, provinciale of landelijke fractie die over wil gaan tot een dergelijke onoverbrugbare samenwerking;
- dat de lokale, regionale, provinciale of landelijke fractie in gesprek moet gaan met de lokale, regionale, provinciale of alle leden over deze op handen zijnde onoverbrugbare samenwerking;
- welke consequenties verbonden worden aan het niet opvolgen van het protocol.

Dit protocol per stemming voor te leggen aan de leden voor 1 januari 2025.”

Proces

Medio 2024 heeft het Landelijk Bestuur een werkgroep ingesteld die samen met de hoofdindieners van de motie aan de slag is gegaan met een protocol. De werkgroep en het LB hebben een intensief doorgemaakt, waarbij er kaders zijn ontwikkeld voor:

1. Criteria voor samenwerking met andere partijen;
2. Verantwoordelijkheid van de partij op lokaal/provinciaal en landelijk niveau;
3. Werkwijze voordat wordt overgegaan tot samenwerking;
4. Zorgvuldige communicatie.

Met dit protocol als hulpmiddel geven we kaders mee voor een *geloofwaardige samenwerking* met andere partijen. We zien het protocol ook als precies dat: een hulpmiddel. Dit kader helpt om situaties en de bijbehorende omstandigheden zorgvuldig te beoordelen. Afhankelijk van de specifieke context kunnen deze afwegingen tot verschillende uitkomsten leiden. De hier geformuleerde uitgangspunten bieden richting bij die beoordeling. Daarmee kan dit kader niet meer gebruikt worden om partijen categorisch uit te sluiten. Iets wat ook geen recht doet aan de complexiteit en het politieke landschap nu.

Kern van het protocol is: goede samenwerking en afstemming binnen de partij, met respect voor ieders rol.

Protocol samenwerking met andere partijen

Inleiding

Bij de ontwikkeling van dit protocol hebben we gemerkt dat er verschillende opvattingen bestaan over *geloofwaardige samenwerking*. Voor de één is dit iets anders dan voor de ander. Dit protocol is een hulpmiddel. Kern van het document is de roep om goede samenwerking en afstemming binnen de partij met respect voor ieders rol.

In het protocol zijn de volgende punten omschreven:

1. Criteria voor samenwerking met andere partijen.
2. Verantwoordelijkheid van de partij op lokaal/provinciaal en landelijk niveau.
3. Werkwijze voordat wordt overgegaan tot samenwerking.

1. Criteria voor samenwerking met andere partijen

In principe is samenwerking met iedere politieke partij in Nederland een goed streven. Slechts in bepaalde situaties is samenwerking "niet geloofwaardig":

1. Er bestaan (landelijk, provinciaal of lokaal) grote verschillen met de ChristenUnie op punten die botsen met het hart van onze beginselen zoals verwoord in onze beginselverklaring. Hierbij kun je denken aan thema's rondom de democratische rechtstaat, de rechtsorde en de toepassing van de grondwet.
2. Er bestaan (landelijk, provinciaal of lokaal) grote verschillen in de manier waarop politiek wordt bedreven. Debatten worden bijvoorbeeld niet op een fatsoenlijke, ethische en democratische manier gevoerd.
3. Er is (landelijk, provinciaal of lokaal) sprake van structurele godslastering in het programma of in de uitingen van de betreffende politieke partij.

Op het moment dat het niet geloofwaardig is om met een partij op landelijk niveau samen te werken, is het ook beter om niet op provinciaal of lokaal niveau samen te werken. Alleen onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken. We denken daarbij aan de situatie dat een lokale of provinciale fractie afstand neemt van de grondbeginselen van de betreffende partij en/of de werkwijze en/of de uitingen van de landelijke fractie.

Bij de start van een onderhandeling worden deze punten besproken. Het resultaat van dit gesprek wordt vastgelegd en daarmee onderdeel van een coalitieakkoord.

Leden van de ChristenUnie kunnen vanaf de start van de onderhandelingen vragen hebben over samenwerking. Om de leden serieus te nemen, deelt de fractie de uitkomsten van dit deel van de bespreking als eerste met het bestuur en de (betreffende) leden. De fractie legt zo verantwoording af over de gemaakte keuzes. Er moet expliciet worden ingegaan op het punt waarom samenwerking op lokaal / provinciaal niveau mogelijk is terwijl dit landelijk niet verenigbaar is.

In het definitieve coalitieakkoord wordt ingegaan op de punten waar de andere partij afstand van neemt. Daarnaast worden de punten opgenomen die overeenkomen met datgene wat de ChristenUnie beoogt.

Periodiek wordt door de fractie in afstemming met het bestuur geëvalueerd of de gemaakte afspraken uit het akkoord nog worden nageleefd. Zo nodig wordt actie ondernomen.

2. Verantwoordelijkheid van de partij op lokaal/provinciaal en landelijk niveau.

De ChristenUnie is een vereniging. Deze vereniging bestaat uit meerdere lagen en geledingen met ieder een eigen verantwoordelijkheid, zeggenschap en/of rechtspersoon.

Het Landelijk Bestuur draagt verantwoordelijkheid voor de landelijke vereniging, het Provinciale Uniebestuur draagt verantwoordelijkheid voor de Provinciale Unie en het afdelingsbestuur voor de lokale vereniging. De landelijke vereniging en de lokale vereniging zijn afzonderlijke rechtspersonen met hun eigen juridische status. De Provinciale Unie valt onder de rechtspersoon van de landelijke ChristenUnie.

Naast de vereniging kennen we de fracties. De leden van de fracties worden verkozen door de inwoners van Nederland, de provincie of de gemeente. De fracties hebben een eigenstandige verantwoordelijkheid en een eigen mandaat van de kiezers. Zij beslissen zelf of er wordt overgegaan tot samenwerking in een coalitie met andere partijen. Het is daarbij een goed gebruik dat fracties hierover afstemming zoeken met de betreffende besturen. De eindverantwoordelijkheid ligt bij een fractie.

De leden van de fracties zijn verenigd in de Bestuurdersvereniging. De Bestuurdersvereniging ondersteunt de leden zodat deze samen en ieder op zijn of haar eigen bestuurlijke of politieke plek, een adequate, effectieve en consistente politieke boodschap kunnen laten horen. De Bestuurdersvereniging levert een bijdrage bij verschillen van inzicht.

Een fractie heeft de mogelijkheid om samen te werken met een partij die landelijk niet geloofwaardig is. De werkwijze uit de vorige paragraaf moet daarbij gevolgd worden. Afhankelijk van de situatie kan het landelijk, provinciaal of lokale bestuur met de fractie in gesprek gaan.

Insteek is om door middel van het gesprek te komen tot een gezamenlijke keuze. Mocht een fractie geen gehoor geven aan vragen vanuit een bestuur, dan zijn er enkele maatregelen mogelijk.

Maatregelen:

- a. Er wordt een (bij voorkeur besloten) ledenvergadering uitgeschreven waarin de fractie al dan niet in samenwerking met het bestuur zich moet verantwoorden.
- b. Een bestuur (lokaal/provinciaal en/of landelijk) neemt publiekelijk afstand van de betreffende fractie. De fractie moet publiekelijk verantwoording geven. Er kan schade ontstaan voor de fractie maar ook voor de partij.
- c. Een bestuur (lokaal/provinciaal/landelijk) kan aangeven dat de betreffende fractieleden bij de volgende verkiezingen niet meer door het bestuur gekandideerd worden. Er kan een discussie ontstaan over de positie van de fractie en/of het bestuur.
- d. Royement van het lidmaatschap. Royement is alleen mogelijk wanneer er sprake is van ernstige schade aan de partij. Het Landelijk Bestuur besluit over een royement. Op het moment dat sprake is van royement, kan de fractie beslissen zelfstandig door te gaan zonder de naam van de ChristenUnie. Als hiervoor gekozen wordt, verliest de partij haar zetels in de betreffende gemeente/provincie. Er kan schade ontstaan voor de fractie maar ook voor de partij.

3. Werkwijze voordat wordt overgegaan tot samenwerking

Op het moment dat een fractie wil samenwerken met een andere partij die niet voldoet aan de criteria uit paragraaf 2, kan dat lokaal/provinciaal maar ook landelijk veel impact hebben. We willen voorkomen dat er verrassingen ontstaan die we in overleg kunnen voorkomen. Goede en zorgvuldige communicatie is hierbij van groot belang. De fractie informeert het lokaal/provinciaal bestuur en de adviseur van de Bestuurdersvereniging over de voorgenomen start van de besprekingen met de betreffende partij. Het lokaal/provinciaal bestuur informeert de adviseur van het partijbureau.

Mocht de samenwerking meer vorm krijgen, dan volgen we de volgende procedure:

Er volgt een gesprek tussen de fractie en het betreffende lokaal/provinciaal bestuur. In het gesprek wordt getoetst of de toepassing van de criteria voor samenwerking goed heeft plaatsgevonden.

- a. Bij een positief resultaat is het gewenst het landelijke bestuur en het bestuur van de Bestuurdersvereniging te informeren. Er volgt een gesprek met (een afvaardiging van) het Landelijk Bestuur in afstemming met de Bestuurdersvereniging.

Het afdelingsbestuur of het bestuur van de Provinciale Unie neemt vervolgens een besluit over de organisatie van een ledenvergadering. Gelet op de veiligheid die nodig is om alle opvattingen bespreekbaar te maken, verdient het de voorkeur om een ledenvergadering besloten uit te voeren en achteraf de pers te informeren voor zover deze aanwezig is.

In de vergadering wordt stilgestaan bij de gevolgde werkwijze en de manier waarop de fractie invulling heeft gegeven aan de criteria voor samenwerking.

Wanneer het Landelijk Bestuur en/of de ledenvergadering niet achter de gevolgde procedure staan, is het aan de fractie en het bestuur om aan deze uitspraak conclusies te verbinden. In een nader overleg wordt met het Landelijk Bestuur bekeken wat het vervolg is.

- b. Bij een negatief resultaat is het gewenst dat de fractie de onderhandelingen staakt. Het bestuur treedt gelijktijdig in overleg met het Landelijk Bestuur over het vervolg. Het Landelijk Bestuur legt verbinding met de Bestuurdersvereniging.

Mocht de fractie de samenwerking toch doorzetten, dan neemt het afdelingsbestuur of het bestuur van de Provinciale Unie een besluit over de organisatie van een ledenvergadering. Gelet op de veiligheid die nodig is om alle opvattingen bespreekbaar te maken, verdient het de voorkeur om een ledenvergadering besloten uit te voeren en achteraf de pers te informeren voor zover deze aanwezig is.

In de vergadering wordt stilgestaan bij de gevolgde werkwijze en de manier waarop de fractie invulling heeft gegeven aan de criteria voor samenwerking.

Wanneer de ledenvergadering niet achter de gevolgde procedure staan, is het aan de fractie en het bestuur om aan deze uitspraak conclusies te verbinden.

In een nader overleg wordt bekeken wat het gewenst vervolg is.

Zorgvuldige communicatie

Zorgvuldige communicatie is belangrijk. De gezamenlijke verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de voorzitters van de besturen en fracties.

Op het moment dat duidelijk wordt dat er sprake is van een voorgenomen samenwerking met partijen die bekend staan als “niet geloofwaardig” wordt binnen een week een overleg door het lokaal/provinciaal bestuur ingepland.

Bij het overleg zijn de voorzitters van de fractie, het lokaal/provinciaal bestuur, het Landelijk Bestuur en de Bestuurdersvereniging aanwezig. Gezamenlijk worden afspraken gemaakt over het vervolg. Expliciet wordt aandacht besteed aan de ledencommunicatie op lokaal en/of provinciaal en landelijk niveau. Bij verschil van inzicht neemt het betreffende lokaal/provinciaal bestuur de uiteindelijke beslissing.

We willen leden op een goede manier informeren en wederzijds draagvlak/begrip creëren voor de genomen besluiten.